

Uruti

Elimileki ná u pyenge shiinbil'a kênge Mwabi kîni i

1 ¹Tèni i *Izirayeli fânhe mpyi yukyaabil'a ke, katibwôhó mpyi kîni i. Lire kurugo, nàñi wà ná u cwo ná u jyaabii shuunniḡ'a fwordo Betilehemu i, kuru nyɛ *Zhuda kîni kânhe kà, sà tɛɛnɛ pyi Mwabi kîni i. ²Nàñi mege na mpyi Elimileki, ceɛñi woge sí i mpyi Nahami, pyiibii wuyi sí i mpyi Makulɔn ná Kiliyɔn. Efirata tɔluge wuubii p̄i pi, mà yîri Betilehemu kânhe e, Zhuda kîni i. Lire tɛɛnni funḡke e Mwabi i, ³ka Elimileki si ḡkwû, maa Nahami ná u jyaabii yaha. ⁴Ka pire si Mwabi kîni cyeebii p̄i lèḡe, wà mege na mpyi Oripa, sanḡi woge sí nyɛ Uruti. Yyee kɛ fiige pi a pyi, ⁵ka Makulɔn ná Kiliyɔn si ḡkwû mú. Ka Nahami si ḡkwôro nò ná pyi baa.

Uruti a taha Nahami ḡwôh'i na ḡkèege Betilehemu i.

⁶Ka Nahami si lógo na Kafoonḡi Kile na wá u kîni shiinbii tɛge ná yalyire e. Lire e, ka u u wá na bégele si yîri Mwabi kîni i, s'a wá u kîni i ná u napworibii mú shuunni i. ⁷Ka u u yîri u tateenge e, u ná u napworibii mú shuunni i, mà kuni lwó a núru na ḡkèege *Zhuda kîni i. ⁸Ka Nahami si yi jwo pi a: «Yii núru, yii a s̄i yii nɛɛbii yyére. Tegenḡkanni na yii a mii ná niḡkwûubii tɛge ke, Kile u yii tɛge amuni. ⁹Kile u yyɛniḡke kan yii mú niḡkin niḡkin a, yii nàmbayí i.» Maa tàange fwùu kan pi a, ka pi mú shuunni si mɛe le na s̄uu. ¹⁰Ka pi i u pyi: «Ŋhó, wuu sí raa ḡkèege ná mu i mu shiinbii yyére.»

¹¹Ka Nahami si yi jwo pi a: «Mii napworibii, yii núru, yii a s̄i. Naha kurugo yii sí n-tɛɛn mii yyére yɛ? Mii yyeegil'a nɔ cyage ḡkemu i ke, mii saha s̄i n-jà pyi si, mpiimu pi sí n-jà n-pyi yii nàmbaa mɛ. ¹²Yii na yaha naha, yii núru yii a s̄i yii shiin pyenge, naha na ye mii a lye a kwò, mii saha s̄i n-jà nàmbaga jyé mɛ. Mii mɛɛ n'a mpyi na sí nò ta niḡjaa, si p̄nampyire ta u a, ¹³yii s̄i n-jà pire sige fo pi aha lye mɛ. Yii s̄i n-jà nàmbaabii sanmpii cyé mɛ. Kafoonḡi Kile a yyefuge yaha mii na, yii s'aha ntaha mii fye e, yii sí n-ta kuru yyefuge e, lire laage sí i nyɛ mii na mɛ.» ¹⁴Ka pi mú shuunni si myahii le na s̄uu sahanḡi, ka Oripa si tàange fwùu kan, maa kàntugo wà pi nacwôḡ'a, ka Uruti si ḡcyé, maa yyére u taan.

¹⁵Ka Nahami si yi jwo u a: «Mu nyii wà ma na yyahafoonḡi cwonḡi na, u a núru na ḡkèege u shiinbii ná u yasunḡy'a. Ma mú u núru u fiige mà s̄i ma shiinbii pyenge.» ¹⁶Ka Uruti si yi jwo:

«Ma hà na kárama si njîri ma taan,
s'a ñkèege na shiinbii yyére me.

Cyage maha cyage e mu a kàre ke,
mii mú sí n-kàre wani.

Cyage maha cyage e mu a tèn ke,
mii mú sí n-tèn wani.

Mu shiinbii mú sí n-pyi mii shiinbii,
mu Kileñi mú sí n-pyi mii Kileñi.

¹⁷ Mu aha ñkwû cyage ñkemu i ke,
kuru cyage e mii sí n-kwû.

Mii sí n-tèn ná mu i,
fo mà sà nò kwùñi na.

Cyage e mu sí n-tò ke,
wani mii mú sí n-tò.

Lire ká mpyi li nyé a pyi me,
Kafoonji u kawaa pyi mii na!»

¹⁸ Nahami a pa ntèn ná l'e na Uruti na sí n-sii n-kàre ná u e ke, ka u u puru jwumpe yyéñe. ¹⁹ Ka pi mú shuunni si ñkàre Betilehemi i. Pi a nò Betilehemu i ke, ka li i kànhe shiinbii puni kàkyanhala, ka cyebii si jwo: «Ei! Nahami u nyé amé la?» ²⁰ Ka Nahami si jwo: «Yii àha núru na yyere Nahami me (Nahami ñwòhe nyé ñùntangafoo), yii a na yire Mara (Mara ñwòhe sí nyé ñùmpengéfoo), ñaha na ye Kafoonji Siñi Punifoo la mii lùbyage pyi wéegé lwohò mii shìñi funñke e. ²¹ Mii ñiñkariñi cyeyi mpyi a ñi, Kile s'a mii pyi mii a núru ná cyenggaayi i. Yii àha zii núru na yyere Nahami me. Kafoonji Siñi Punifoo u nyé kani ñyafoo ná li cèvoò ke, uru u a pòññi nò mii na.»

²² Lire pyiñkanni na, Nahami a nùr'a pa, mà yîri Mwabi kîni i, ná u napworoñi Uruti i, u nyé Mwabi kîni shin ke. Pi tēepani Betilehemu i, lir'a bê ná sùmakwòñgil'e.

Uruti a báare Bwazi kerege e

2 ¹ Nyé Nahami poonji Elimileki pyenge shin maa mpyi u cévoò, ur'a pyi wani. U mege na mpyi Bwazi, maa mpyi yaara ná megefoo.

² Canñka, Mwabi Uruti a yi jwo Nahami a: «Mii kèege sige e. ñgemu ká bú sà mii ñùñaara ta ke, mii sí sà sùma fùgo urufoo fye e. Ka Nahami si jwo: «Ta sî, mii pworoñi.» ³ Ka Uruti si yîri, maa ñkàr'a sà sùmanji kòoge fûru sùmakwòñbii fye e. U ñùntancyage k'a pa mpyi, u a sà bê ná Bwazi kerege e, Elimileki pyenge shinji wà.

⁴ Canñk'a ta ku nò cyage e ke, ka Bwazi si yîri Betilehemu i mà nò wani, maa pi shéere, maa jwo: «Kile u pyi ná yii e.» Ka pi i u ñwò shwò: «Kile

u jwó le ma a.» ⁵ Ka Bwazi si sùmakwǎnbii ñùñufooñi yíbe na: «Jofoo wu u ñye nde cibileni ye?» ⁶ Ka u u u ñwǎ shwǎ mà jwo: «Mwabi kìnì cibileni l'a pa ná Nahami i mà yíri Mwabi i ke, lire li. ⁷ U a kuni cya mii a, si ntaha sùmakwǎnbii fye e, s'a fúru pi kantugo. Mà lwó ñyege na, u na ñye u tooyi na, nume u a nè na tèn vùnke e si ñò.»

⁸ Lire kantugo, ka Bwazi si yi jwo Uruti a na: «Ñingyiini tège, mii pwoñi, ma hà nùru ñjri naha ñke kerege taan, s'a ñkègege kabere s'a sùma fúru me. Ma hà laaga tǎn naha na me, tèn mii sùmakwǎncyebii taan. ⁹ Ma wii sèl'e, cyage e pi na ntùuli ke, maa ntaha pi fye e. Mii sí yi jwo ñàñjiipyir'a pi àha raa bàhare ná mu i me. Byage ká ma ta, maa sà bya pi kucwǎhil'e. ¹⁰ Ka Uruti si ñiñkure sín, maa yyahe cyígile, maa jwo: «Mii na ñye ñàmponjo, ka paha sí mu pyi mu a mii ñaare ta ye?» ¹¹ Ka Bwazi si u ñwǎ shwǎ: «Nde mu a pyi ma nacwoñ'a, mu poonji ñkwùñi kantugo ke, pi a li jwo mii a. Mà bàre lire na, mu a yíri ma tuñi ná ma nuñi taan ma tasege e, maa mpa ntèn kìnì labere ná sùpyishiñi w'e, ñgemu u ñye mu ñye a pyi a u cè a lye me. ¹² Nde mu a pyi ke, Kile u ma sàra lire na. Kafooñi, *Izirayeli Kileni ñge fukanyi ñwǎh'i mu a maye ñwǎho ke, u ma kan sèe sèl'e.»

¹³ Ka Uruti si jwo: «Kàfooñi Bwazi, mu a sùpygire pyi ná mii i. Mu a màban le mii i, maa lùtaanjwumbo jwo ná mii i, mà li ta, mii bá ñye mu bilicwǎñi wà kwò me.»

¹⁴ Tèelyiin'a nò ke, ka Bwazi si Uruti yyere u pa lyi ná pire e, maa bwúurukwǎnga kan, u a ñigini cyenge e, u a lyi. Uruti a pa ntèn sùmakwǎnbii taan, ka Bwazi si u kan sùmakaaga na. Ka u u lyi a tìn fo mà u sanji yaha. ¹⁵ Uruti a sà a fworo sahanji, ka Bwazi si yi jwo u sùmakwǎnbil'a: «Yii u yaha ba, u a yúu ñiñkwǎnyahanji i jwunyahama baa.» ¹⁶ Yii a sùmanjcyahayii yà cyán, ur'a yire bílilil. Yii bà sàha yaaga jwo lire na me. ¹⁷ Ka Uruti si sùmanji fùg'a canñke kwò Bwazi kerege e. Yàkonñke, ka u u u nintañi bwòñ mà taha a sàhala ñi. ¹⁸ U a yíri sige e mà pa, maa mpa u sùmanji nivugutanji cyèe u nacwoñi na. Maa u canña lyige sanñke wu mà kan u a.

Nahami a Kile metange yyere.

¹⁹ Ka nacwoñi si u yíbe na: «Taa mu a ñge sùmanji puni fùg'a ta ñiñjaa ke? Taa mu a canñke pyi ke? Kile u jwó le ñgemu u a ñùñaara ta ma na ke, ur'a.» Ka u u nacwoñi pyi na ur'a canñke pyi ñanji ñgemu kerege e ke, na u mege na ñye Bwazi. ²⁰ Ka Nahami si jwo: «Bwazi mú na ñye wuu byanhama shin, u na ñye wuu kǎge lyifooñi wà, u sàha ñkwò u cyege láha wuu ñyii wuubii ná ñiñkwuubii na me, Kile u jwó le u a.» ²¹ Ka Uruti si yi jwo u a, na uru ñge ñanji bá a jwo, na uru u ntèn u kerege e

sùmakwɔ̀n bii kantugo, fo uru sùmaŋi ká *kwɔ̀n a kwɔ̀. ²² Ka Nahami si yi jwo Uruti nyii na sahaŋki, na lire nde a táan ur'e, jaha na ye u aha ŋkàre wabere u kerege e, u sí n-jà yyefugo ta wani. ²³ Ka Uruti si ntèen Bwazi kerege e ná u sùmakwɔ̀n bil'e, fo ka pi i sà sùmaŋi kùuyi puni kwɔ̀n mà kwɔ̀. Lire tènì i, u mpyi na shùun nacwoŋi yyére.

Uruti a kàre Bwazi sùmaŋi fyiini na.

3 ¹ Canŋka, Nahami a jwo Uruti a: «Mii pworonji, mii sí mu le nàmbage e, bà mu si mpyi sà fèreme ná yyepiŋe ta me. ² Ŋge nàŋi, Bwazi u mpyi a mu yaha mu u sùmaŋi fûru u báarapyiibii jwɔh'i ke, mu a li cè wuu byanhamu shin u nyè u wi. Ŋke numpilage e, u sí n-sà u sùmaŋi pyàŋi wwû fyiini na. ³ Lire tènì i, mu a yaa mu u wili, maa ntìri, maa ma vaaŋnyi nisinaŋyi lwó a le, maraa sì fyiini na. Ŋka ma hà u yaha u ma cè mà u ta u sàha ŋkwɔ̀ a lyí maa bya a kwɔ̀ me. ⁴ Mu aha shà, mu sí n-sà wíi u tasínage e, cyage e u na uye ŋóni ke, maa wíi u tooyi yyére, maa vaaŋntonji yîrige, mu sí tasínage ta, maa sínni wani. Nde mu a yaa mu u mpyi ke, u sí lire jwo mu a.» ⁵ Ka Uruti si u jwɔ shwɔ̀ na: «Mu aha ndemu jwo mii a ke, mii sí lire pyi.» ⁶ Maa ŋkàre sùmaŋi fyiini na. Bà u nacwoŋ'a yi jwo u a me, ka u u sà ntòro amuni. ⁷ Bwazi a lyí maa bya, u múguro wuŋi, maa ŋkàr'a sà sínni sùmapyaŋi ŋkwùunni taan. Tènì i u a ŋɔ̀ ke, ka Uruti si mpeel'a file u na, maa tasínaga ta u tooyi yyére, vaaŋntonji jwɔh'i, maa uye sànhana. ⁸ Numpilag'a lye ke, ka Bwazi si jè, fo na ncyèenni. L'a pàa u e sèl'e, u a yîr'a ceewe ta u a sínni u tooyi yyére. ⁹ Ka u u yíbe: «Jo u nyè mu ye?»: «Mii u nyè Uruti, mu bilicwoŋi. Mii na li jáare mu a, maa vànŋke cyege kà tò na na, maa na lwó mà le ma màrampe e. Mu na nyè wuu pyenge kòolyibil'e.» ¹⁰ Ka Bwazi si yi jwo Uruti a: «Kile u jwó le ma a. Mu a li cyèe sahaŋki ma nacwoŋi pyenge shiinbii na, na mu na nyè ceewe niŋcènŋe. Mu nume kacenn'a jwɔ niŋcyiini na, jaha na ye mu nyè a nyii yige si nàmbaga lèŋe nàŋjiiw'a me, fòŋɔ̀foo bàre ntafoo na me. ¹¹ Lire tènì i, mii pworonji, ma hà nùru raa fyáge me, mu aha yaaga maha yaaga cya, mii sí lire pyi mu a, jaha na ye ŋke kàŋhe shiinbii pun'a li cè na mu na nyè ceewe niŋcènŋe. ¹² Kuru cyage e, sèe u nyè u wi, mii na nyè mu pyenge kòolyiŋi wà, ŋka wà a nùr'a mu pyenge shiinbii byanhara mà tòro mii na. ¹³ Numpilage sanŋke pyi naha. Nyège na, mu kyaa ká mpyi u na, u a bú mu lwó, li sí n-pyi kacenne. Ŋka u aha mpyi u nyè a li pyi me, mii s'a na jwɔmèeni kan mu a, Kafoonji Kile nyii wuŋi mege na, mii sí mu lwó. Síni fo nyèŋkwonge. ¹⁴ Ka Uruti si ntèen Bwazi tooyi yyére fo nyèŋkwonge, maa yîri. Bwazi la mpyi wà sì jè na ŋge ceen'a yîri uru yyére fyiini na me. ¹⁵ Ka u u jwo na Uruti u u vànŋke sàŋha u u ku cù sèl'e. U a ku sàŋha ke, maa ku cù. Ka Bwazi si sùmaŋi yaŋyeyi baani le

k'e, maa u tège, ka u u ku tugo maa núr'a kàre pyenge. ¹⁶ Uruti a núr'a pa u nacwoŋi yyére ke, ka uru si u yíbe: «Di y'a tòr'a jwo ye, mii napworonji?» Nde Bwazi a pyi u a ke, ka u u jyè yi yyahe e mà jwo, ¹⁷ maa sùmanji cyêe mú, maa núr'a jwo na li nje a mpyi a táan Bwazi a uru cyengayi wunji si mpa Nahami yyére me. ¹⁸ Ka Nahami si jwo: «Tèen naha, mii napworonji fo wuu aha nde tũgo mà nɔ li tɛgeni na. Ná Bwazi nje a nde kani cwɔɔnrɔ me, u sɪ taŋɔŋɔ ta wuu nyii na me.»

Bwazi a Uruti lèŋe nàmbaga na

4 ¹ Ka Bwazi si ŋkàre kànhe bàanni i, maa sà ntèen, koolyiŋi shèenre u a jwo ke, ka uru si mpaa ntũuli, ka Bwazi si u yyere: «Mucyiin pa naha, maa mpa ntèen» ka nàŋi si mpa maa ntèen. ² Ka Bwazi si kànhe yyecwugofeebii shiin ke yyere mà pa ntĩŋe ná piye e. Tèni i pir'a pa ntèen ke, ³ ka u u yi jwo koolyiŋi nyii na: «Mu a li cè, Nahami, u a yĩri Mwabi kini i mà pa, si mpaa lwófoo caa wuu cɪmpworonji Elimɛleki kerege na. ⁴ Mii a li ta maa yi jwo mu niŋgyiigii taan, si yi cyêe mu na naha, mpai pi naha naha ná wuu shiinbii yyecwugofeebii pi naha naha ke, pire nyii na. Mu u nje koolyiŋi, kampyi mu sí kerege lwó, maa ku lwó Nahami cye e. Kampyi mu si ku lwó me, maa yi jwo sí li cè, naha na ye wà nje mu ná ŋke kerege shwɔhɔl'e me, mii u a taha mu na.» Ka u u jwo uru sí ku lwó. ⁵ Ka Bwazi si jwo: «Mu aha kerege lwó, mu a yaa u lenkwucwoŋi Uruti lwó mà pyi ma cwo bà kɔɔge si mpyi si ŋkwóro kufoonji niŋkwũŋi pyenge e me.» ⁶ Ka nàŋi si jwo: «L'aha mpyi amuni, mii a fworɔ kɔɔge e, naha na ye, mii na fyáge mii kɔɔge kà ŋkwò mpĩni me. Lire tɛni i, Bwazi, mu yabiliŋi u ku lwó, sèenji na, mii sɪ n-jà ku lwó me.» ⁷ Tèecyiini i, *Izirayeli shin n'a mpyi na sí li cyêe na nde kani cyiin na yal'a kwò, u mpyi maha u tanhanke wwũ maha kan u shèrefooŋ'a. Lir'a pyi kalyee Izirayeli a ndemu l'a li cyêe na mbè a pyi nde kani na ke. ⁸ Kuru cyage e, koolyiŋi, ka uru si yi jwo Bwazi a: «Mu yabiliŋi mu u ku lwó.» Maa u tanhanke wwũ mà kan u a. ⁹ Bwazi, ka uru si yi jwo yyecwugofeebii nyii na, na sùpyire ti mpyi wani u shiinbii ke: «Mii a ku lwó Nahami cye e, yii mú puni nyii na. Yaaga maha yaaga ku nje Elimɛleki, Kilwɔn ná Makilwɔn wogo ke, ¹⁰ niŋjaa mii a nge ceenji Mwabi shinji Uruti lwó mà pyi na cwo, Makilwɔn lenkwucwoŋi, bà kɔɔgefoo mege ku mpyi si ŋkwóro ku na me.» ¹¹ Bàanni shiinbii puni, ka pire si jwo l'a pyi pire nyii na, maa jwo: «Kile u li pyi nge ceenji u nge u u ŋkor'a jyè mu pyenge e ke, u pyi Araseli ná Leya fiige, mpai mú shuunni pi a Izirayeli bage sɪi ke. Ma nàfuunji u púgo, Efirata tũluge e, mu mege ku táan, Kile u ma yaha mà pyà mege le Betilehemu kànhe e. ¹² Kile u pyii niŋyahamii kan ma a, nde cibileni na. Ma pyenge sí n-pyi Perezi woge fiige, nge Tamara a si *Zhuda a ke.» ¹³ Ka Bwazi si Uruti lèŋe

u cwo, maa wwò ná u e tasínage na. Ka Kafoonji Kile si mpa ná l'e, ka u u laa ta, maa mpa si pùnambile. ¹⁴ Ka cyeebii si jwo Nahami a: «Kafoonji Kile a yaa u kêe. Nijnjaa, u sàha nye mu yaha koolyi baa me. Kile u yaha u pyi metangafoo Izirayeli. ¹⁵ Mu nyii na yal'a fworu ma napworonji na, mà tòro pùnampyire baashuunni na. U na ncáa mu na, ur'a si, pyà na ngemu u sí n-pa fànhe kabere kan mu a, si mu tège ma canmpyaagii sanŋkil'e ke.» ¹⁶ Ka Nahami si pyàŋi lwó, maa u ta uye na, maa mpyi u byifoo. ¹⁷ Ka u cijeebii si múguroŋi pyi ná u e sèl'e, maa pyàŋi mege le Obedi. Nye Obedi u a pa mpyi Zhese tunji, ka uru si mpyi saanrefoonji *Dawuda tunji. ¹⁸ Saanrefoonji Dawuda taslige ku ŋke: Perezi u a pyi Ezirɔn tunji, ¹⁹ ka uru si Aramu si, ka Aramu si Aminadabi si, ²⁰ ka uru si Nakisɔn si, ka Nakisɔn si Salamɔ si, ²¹ ka uru si Bwazi si, ka Bwazi si Obedi si, ²² ka uru si Zhese si, ka Zhese si Dawuda si.